

Merkez Yönetim Kurulu, «14 Ekim seçim sonuçları ve Türkiye'nin bugünkü koşullarında, seçim sonuçları ışığında ideolojik, politik ve örgütsel sorunlarımız ve önümüzdeki görevler» konusunu kapsayan genel bir tartışmanın tüm örgüt birimlerinde yapılmasını kararlaştırmıştır.

Tartışmanın kapsamı ve yürütme biçimini belirleyen 14 No.lu Genelge ayrıca gönderilmeksizin Çark-Başak'ın bu sayısıyla tüm örgüt birimlerine iletilmiş oluyor. Demokratik merkezîyetçilik ilkeleri içinde bağlı olduğumuz örgüt birimlerinde kolektif olarak tartışacağız ve Partimizi daha da güçlendireceğiz.

Sayn: 622

25 Ekim 1979

Genelge No: 14

Örgüt'te açılan tartışma ve il temsilcileri toplantısı hk.

Bütün il ve ilçe başkanlıkları ve disiplin kurulları başkanlıklarına;

1) Merkez Yönetim Kurulumuz 18/24 Ekim 1979'da Genel Merkez'de yaptığı toplantıda

«14 Ekim seçim sonuçları ve Türkiye'nin bugünkü koşullarında, seçim sonuçları ışığında ideolojik, politik ve örgütsel sorunlarımız ve önümüzdeki görevler»

konulu, geniş kapsamlı bir tartışmanın tüm örgüt birimlerinde yapılmasını oybirliğiyle kararlaştırmıştır.

2) Merkez Yönetim Kurulumuzun oybirliğiyle kararlaştırdığı tartışmayı sunuş yazısı aşağıdadır:

14 Ekim seçimleri politik güçler dengesinde bir sağa kayışı ortaya koymuştur. Gerçekten AP ve MHP oylarını artırmış, CHP ise büyük ölçüde oy yitirmiştir. CHP'nin solunda seçimlere katılan parti ve bağımsızların oyları mevcut birikime göre sınırlı bir düzeyde kalmış-

tır. Partimize verilen oylar da bu çerçeveyi aşmamıştır.

Seçim sonuçlarının oy toplamı olarak ortaya çıkardığı başarısız sonuçları başarıya dönüştürmemiz, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin bizden beklediği zor, ama onurlu görevleri yerine getirmemiz, seçim sonuçları başta olmak üzere her alanda doğru bir durum saptaması ve değerlendirmesi yapmamızı, kısa sürede daha büyük bir etkinliğe ulaşmamızı sağlayıcı öğeleri belirleyip yaşama geçirmemizi gerekli kılmaktadır.

Merkez Yönetim Kurulumuz, 18-24 Ekim günleri arasında yaptığı toplantının sonunda, bu saptama ve değerlendirme ile önümüzdeki görevler konusundaki çalışmaların yalnızca genel merkez düzeyinde kalınmaksızın tüm örgütün en geniş katkısıyla gerçekleştirilmesini kararlaştırmış bulunuyor.

14 Ekim öncesinde, seçimleri sol'un iç hesaplaşması alanına kaydırma tutumu ve girişimlerine karşı çıkmış olan Partimiz, seçim sonrasında da, dışa yönelik

yayın ve açıklamalarında soldaki oyların dağılımı ve ifade ettiği niceliksel ve niteliksel anlam üzerinde ayrıca durmama-yı yeğ tutmuştur. Tüm sol oyların varolan birikime göre önemli kitlesel gücü ifade eden düzeylere ulaşamamış oluşu, oyların politik içeriği üzerinde yapılacak yorumların, bugünün koşullarında kaçınılmaması gereken sağlıksız bir tartışmanın daha da gelişmesine yol açma olasılığı gözönüne alınarak, açıklanıp belirtilecek önemli öğeler bulunmasına karşın, bu konuya özellikle girilmemiştir.

Ancak, örgütümüz içindeki tartışmalar sırasında, bu sakıncalar olmaksızın gerçek durumun ayrıntılı bir biçimde saptanıp değerlendirilmesi olanaklı ve gereklidir. Örgüt birimlerindeki tartışmalar sırasında ekte verilen sayısal verilerden de yararlanılarak genel sonuçlar ve ilgili birimin somut gözlem ve bilgilerinin değerlendirilip iletilmesi katkıları sağlayacaktır.

Diğer yandan, 14 Ekim seçimlerinde bir kez daha görüldüğü üzere, alınan

oyların hemen tümü kitle içinde parti çalışmalarında elde edilmiş oylar, «örgütlenmiş oylar»dır. Kitle etkinliği ilçe örgütleri yapı ve çalışma arasındaki sıkı ilişki, parti örgütünü kısa sürede daha etkinleştiren önemli bir kez daha ortaya koymaktadır.

Örgüt gücümüzün, mücadelenin her alanındaki yaşamsal önemi bilindiğinden önce örgütsel yapı ve işleyişimizin geliştirilmesi, bu gelişirmeyi sağlayacak ideolojik, politik ve örgütsel tüm sorunlarımızın tartışılmasıyla varılacak saptama ve değerlendirmeler son derece yararlı olacaktır.

Nihayet, bütün bu saptama ve değerlendirmelerin ışığında, içine girilen çetin mücadele döneminin gerektirdiği görevlere ilişkin politika ve çalışmaların geliştirilmesi için tüm örgüt birimlerimizin doğrudan katkılarının sağlanması öngörülmektedir.

Merkez Yönetim Kurulumuz, bu amaçla, Genel Başkanımızın ilişkitedeki konuşması ve Kurulumuzun kamuoyuna yaptığı açıklamayı da içine almak üzere «14 Ekim seçim sonuçları ve Türkiye'nin bugünkü koşullarında, seçim sonuçları ışığında ideolojik, politik ve örgütsel sorunlarımız ve öngümümüzdeki görevler» konusunu kapsayan genel bir tartışmanın tüm örgüt birimlerinde yapılmasını kararlaştırmıştır.

Merkez Yönetim Kurulu'nda görüşmeler sürdüürken, 21 Ekim 1979 Pazar günü İstanbul İli Genişletilmiş İlçe Temsilcileri Toplantısı'nda Genel Başkanımızın yaptığı ve Kurulumuzun konuya ilişkin ortak değerlendirmesini kapsayan konuşma, yapılacak tartışmalarda, gerek yoğunlaştırılacak alanları, gerek bu alanlara ilişkin saptama, değerlendirme ve sonuçta öngümümüzdeki görevlerin ortaya konmasında önemli ipuçları sağlayacak değerli bir kılavuz durumundadır.

Partileri için büyük özveri ve bilinçle mücadele eden ve Kurulumuzun övgüye değer bulduğu ve kutladığı, tüm üye ve birimlerimizin, ayrıntılara takılmadan veya çok genel saptamalarla yetinmeden geliştirecekleri tartışma ve ortaya koyacağı sonuçlar, öngümümüzdeki sorun ve görevleri saptayarak elbirliğiyle üstesinden gelmemizde, Partimizin daha etkin ve başarılı kılınması yolunda önemli bir adım olacaktır.

Partileri için büyük özveri ve bilinçle mücadele eden ve Kurulumuzun övgüye değer bulduğu ve kutladığı, tüm üye ve birimlerimizin, ayrıntılara takılmadan veya çok genel saptamalarla yetinmeden geliştirecekleri tartışma ve ortaya koyacağı sonuçlar, öngümümüzdeki sorun ve görevleri saptayarak elbirliğiyle üstesinden gelmemizde, Partimizin daha etkin ve başarılı kılınması yolunda önemli bir adım olacaktır.

Tartışma, bilimsel sosyalizm ve proletar enternasyonalizmi ilkelere bağliğı, işçi sınıfı partilerine özgü örgütlenme anlayışı ile işçi sınıfımızın politik örgütü olan Partimizin tüm birimlerinde, demokratik merkeziyetçilik ilkelere göre, aşağıdaki biçim ve zamanlama ile yürütülecektir:

3) A — Tartışma, çalışma ekiplerinden başlamak üzere kademeli olarak tüm örgüt birimlerinde yapılacaktır.

B — Öngümümüzdeki dönemin görev ve gerekleri de gözönüne alınarak tartışma, tüm birim ve kademelerde belli zaman dilimleri içinde yapılabilecektir.

C — Tüm birimlerdeki tartışmalardan sonra, ortaya çıkan sonuç iki nüsha yazılı rapor haline getirilecek ve bu raporda —eğer varsa— azınlıkta kalan görüş ve değerlendirmeler de mutlaka ve bu görüş etrafında çoğunluğun birleşmediği belirtilmek kaydıyla rapora eklenecektir.

D — Elde olmayan herhangi bir nedenle, belirtilen tarihe kadar üst kademeye sunulmamış raporlar herhangi bir işlem görmeyecek, dikkate alınmayacaktır.

4) Bu gereklerden hareketle:

İLÇELERDE :

a) Çalışma ekipleri bu genelgeyi alır almaz konuyu tartışmaya başlayacak ve ortaya çıkan saptama, görüş ve değerlendirmeler, varılan sonuçlar azınlıkta kalan görüşlerle birlikte iki nüsha yazılı rapor halinde en geç

13 Kasım 1979 Salı günü akşamına kadar

ilçe başkanlığına sunulacaktır.

(Bir çalışma ekibinde veya herhangi bir yönetim veya disiplin kurulunda yer almayan ilçe üyeleri ve aday üyeler varsa, bu üyeler de yukarıda belirtilen gündün önce, ilçe yönetim kurulunun kendi içinden görevlendireceği bir üye başkanlığında bir araya gelecek, yapılacak tartışmanın sonuçları, ilçe yönetim kurulu raporunun hazırlanmasında ekiplerden gelecek raporlar gibi işlem görecektir)

b) İlçe yönetim kurulu genelgeyi aldığından itibaren tartışmayı kendi için-

de başlatacak, ekiplerden gelen raporları inceledikten sonra bu raporlardaki değerlendirmelerde, kendi raporunu hazırlama aşğında daha fazla aydınlanmaya gerek görüldüğü noktaları, tüzüğün 38/F maddesi uyarınca yapacağı toplantıda tartışmaya açacaktır.

Çalışma ekipleri başkanları toplantısı tüm ilçelerimizde

18 Kasım 1979 Pazar günü yapılacaktır.

c) İlçe yönetim kurulu, çalışma ekiplerinden gelen yazılı raporlar ve ekip başkanları toplantısında ortaya çıkan görüş ve değerlendirmelerden de yararlanarak hazırlayacağı 2 nüsha yazılı raporunu ve çalışma ekiplerinden gelen iki nüsha raporları topluca bir dosya halinde en geç

21 Kasım 1979 Salı günü akşamına kadar

il başkanlığına elden sunacaktır. (Henüz il örgütü kurulmamış bulunan ilçelerimiz dosyalarını aynı tarihe kadar doğrudan Genel Başkanlığa veya Genel Merkez temsilcisine elden sunacaktır).

d) İlçe yönetim kurulları, kendi tartışma ve rapor hazırlama çalışmalarını birliktelikte, çalışma ekiplerinin (ve ekip üyelerinin) tartışmaları zamanında sonuçlandırmaları ve yazılı raporlarını zamanında sunmaları için gerekli önlemleri alacak ve (b) fıkrasında belirtilen ekip başkanları toplantısını mutlaka belirtilen günde gerçekleştirecektir.

(Henüz hiçbir ekip kurulmamış ilçelerde, ilçe yönetim kurulu, 18 Kasım Pazar günü akşamına kadar gerçekleştireceği «üye tartışma toplantısı»ndan sonra, yukarıda (3/C) bölümünde belirtilen biçimde hazırlayacağı raporu, yukarıda (4/c) bölümünde belirtilen güne kadar il başkanlığına elden sunacaktır.

İLLEERDE :

a) İl yönetim kurulu, genelgeyi aldığından itibaren konuyu görüşmeye ve tartışmaya başlayacaktır.

b) Genelgeyi almaz almaz, bir nüshası il disiplin kurulu başkanlığına iletilecek, disiplin kuruluna da kurul olarak konuyu kendi içinde tartışmayı sağlayacaktır.

c) «Çalışma grupları» olan illerimizde, konu, ilgili büro sekreteri veya il yönetim kurulunun kendi içinden gö-

revlendirileceği diğer bir üye başkanlığında çalışma grubu tarafından tartışılacaktır.

d) İlçe başkanlıklarından gelen ilçe yönetim kurulu ve çalışma ekipleri raporlarını birer nüshası, inceleme ve yararlanma için alıkonurken, diğer nüshaları bekletilmekle birlikte derhal Genel Başkanlığa veya Genel Merkez temsilcisine elden iletilecektir.

e) İlçe kademesinden iletilen raporlar incelendikten sonra, bu raporlardaki değerlendirmelerde, il yönetim kurulunun kendi raporunun hazırlanması açısından daha fazla aydınlanmaya gerek görülen noktalar, tüzüğün 33/d maddesi uyarınca yapılacak toplantıda tartışmaya açılacaktır.

İlçe Temsilcileri Toplantısı tüm illerimizde

25 Kasım 1979 Pazar günü yapılacaktır.

f) İl disiplin kurulu ile çalışma gruplarının kendi aralarındaki tartışma sonucu hazırlayacağı raporlarda en geç

ilçe temsilcileri toplantısı gündünden önce

2 nüsha halinde il başkanlığına elden sunulacaktır.

g) İl yönetim kurulu, alt kademelerinden ve —varsa— il'e bağlı çalışma gruplarından sunulan ve il disiplin kurulundan iletilen yazılı raporları inceleme-sinde ve ilçe temsilcileri toplantısında ortaya çıkan görüş ve değerlendirmelerden de yararlanarak hazırlayacağı yazılı

Yoldaşlarımız,

Merkez Yönetim Kurulumuz, üç gündür beri toplantı halinde. Ve bu toplantı daha sürüyor. Ele aldığımız konuyu, genel çizgileriyle şöyle özetleyebiliriz: Türkiye'nin bugünkü ortamında ve seçim sonuçlarının ışığında, ideolojik, politik ve örgütsel sorunlarımız ve öngümümüzdeki görevler.

Bunun konuşmanın kapsamı da, aşağı yukarı aynı olacaktır.

Çark başak

raporu ve kendisine ulaştığı diğer tüm raporları topluca bir dosya halinde en geç 3 Aralık 1979 Pazartesi günü akşamına kadar

Genel Başkanlığa elden sunacaktır. (Dosyayı Genel Merkez temsilcisi eliyle göndermek isteyen il yönetim kurulları, temsilcinin bunu, belirtilen tarihe kadar Genel Merkeze iletmesini sağlayacak biçimde daha önceden dosyayı Genel Merkez temsilcisine teslim etmek zorundadır.)

İL TEMSİLCİLERİ TOPLANTISI

Merkez Yönetim Kurulumuz, tartışma konusuna ilişkin olarak 10. İl Temsilcileri Toplantısı'nın

15/16 Aralık 1979 günleri Ankara'da

yapılmasını kararlaştırmıştır.

(Toplantı yeri, toplantı gün ve saatinden önce Ankara ilimizde telefonla veya bizzat sorularak öğrenilebilir. Telefon numaraları: Ankara ili: 18 57 13, Çankaya ilçesi: 17 32 64)

Sabahı saat 10.00'da başlayacak olan toplantının gündemi aşağıdadır:

- 1) Açılış,
- 2) Merkez Yönetim Kurulu'nun, tartışma konusunu içeren ve daha önce tüm örgüt birimlerinden gönderilmiş olan raporlardan da yararlanarak hazırlanmış raporun sunuluşu,
- 3) İl temsilcilerinin tartışması,
- 4) Kapanış.

Bu toplantıya, Genel Merkez Büroları sekşyon sekreterleri ismari çağrılıdır.

Genel Başkanımızın 21 Ekim Pazar günü İstanbul genişletilmiş İlçe Temsilcileri Toplantısında yaptığı konuşma

Yalnızca hemen şunu belirteyim ki, bu konuda size, Merkez Yönetim Kurulumuzun verdiği sonuçları, aldığı kararları, kesin görüş formüllerini iletetek değiliz.

İletetek değiliz, iki nedenden dolayı:

Birincisi, Merkez Yönetim Kurulu'nun toplantısı devam etmektedir. Ama asıl, bitmiş bile olsa, bir ikinci neden de var, o da şudur: Merkez Yönetim Kurulu-

(İlçe başkanları aynı zamanda Merkez Yönetim Kurulu üyesi olan il yönetim kurullarımız, il başkanları M.Y.K. üyesi sıfatıyla bu toplantıda bulunduğuları için, il sekreterleri ve kendi aralarında bu toplantı için temsilci olarak görevlendireceği diğer bir kurul üyesiyle bu toplantıda temsil edilecektir. Bu uygulama, bu toplantı ile sınırlı olmayıp, bundan sonraki toplantılar için de geçerli olacaktır.)

Ayrıca Merkez Disiplin Kurulu üyeleri, Merkez Yönetim Kurulu yedek üyeleri, il disiplin kurulları başkanları, il yönetim kurullarının temsilci olmayan diğer üyeleri ilçe başkanları ile Genel Merkez büroları üyeleri bu toplantıda temsilci olarak hazır bulunabilecektir.

Gereğini önemle rica ederim. Saygılarımla.

Nihat SARGIN
Genel Sekreter

Ekleli: 1) Seçim sonuçlarına ilişkin sayısal veriler;

2) Genel Başkanımızın 21 Ekim Pazar günü İstanbul genişletilmiş İlçe Temsilcileri Toplantısı'nda yaptığı konuşma metni;

3) Merkez Yönetim Kurulu'nun seçim sonuçları te öngümümüzdeki dönemle ilişkin olarak yaptığı ve kamuoyuna seğulmesini kararlaştırdığı değerlendirmeleri.

lumuz, bu konuyu, bütün genişliğiyle örgütçe tartışmamızı istemektedir.

Bu demokratik merkeziyetçilik kapsamında olan yöntemlerden biridir. Diğer memleketlerin işçi sınıflarına bilimsel sosyalist partilerinin, zamana zaman, önemli konuların tartışılmasını bütün örgütleri, o konuları tabandaki en uzak birimlerde, diyetim, çalışma ekiplerinde, organlarda, bürolarda, çalışma gruplarında tartıştıkları görülmü-

lara, hayır oldu. Dedim ki, işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi, niteliği belli olmayan, solda olduğu, sosyalist olduğu, veya devrimci olduğu ancak kendi beyanıyla kanıtlanıncı, ancak kendisinin iddiasıyla ortaya çıkan insanların parmak kaldırmalarıyla kurulmuş. Bugün artık teoride ve pratikte işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinin ne olduğu, ne olması gerektiği, ne gibi ölçülere uyması gerektiği bilinmektedir. Ona göre bir işçi sınıfı partisi kurulabilir. Yoksa, böyle çok çeşitli görüldüğü olan insanların bir araya gelip parmak kaldırmalarıyla, çoğunluk kararıyla olmaz. Ne olacak dedim, böyle bir toplantıda çoğunluk oyu ile alınan bir karar bilimsel sosyalizm açısından yanlış bir karar olursa? Oradakilerin çoğunluğunun oyunu aldığı için bağlayıcı mı olacak? Benim için olmaz dedim. Yanlış olduğunu bildiğim —çünkü bilmiyorum değil artık bir işçi sınıfı partisinden ne olup olmadığa— bir karara, parmak hesabıyla alınıyor diye ben uymam, dedim. Tek başına kalsam da uymam, dedim. Benim şahsıma yapıyordu çünkü tekli. Siz uyar mıydınız, sizin de uymamanız gerekir, dedim. Çoğunluğun kararı hangi hallerde bağlayıcıdır? Bir örgüt ki kolektif bir öznedir, kolektif bir iradedir, eşitlendirdir, ancak onun kendi yapsal birimleri içinde çoğunlukla alınan kararlar bağlayıcı olur.

Önerilen yol aslında neydi? Aslında TIP'in, TIP niteliği ile ortada kalmaması ve giderek yeniden ortaya çıkmasını önlemekti. TIP'i daha geniş ve eşitlerden olmayan büyük bir grup içinde eritemek, onu çoğunluk kararlarıyla bertaraf etmek girişimiymi, benim yaptığım yorum buydu.

Bugün de bu girişimler var. Onun için bizim son derece dikkatli, ihtiyatlı olmamız gerekiyor. Onun için diyoruz ki, bizimle iş ve güçbirliği yapmak isteyenler veya bizimle birleşerek işçi sınıfının politik hareketinin tekleşmesini isteyenler bu anti-TIP tavrı ortadan kaldırmalıdır. Kendi içlerinde bu TIP düşmanlığı kalktığı takdirde işbirliği, güçbirliği, birlik söz konusu olabilir ve bir neticeye varabilir. Yoksa işbirliği, güçbirliği önerilir, ama bir taraftan da TIP düşmanlığı doludizgin devam ettirilir, TIP'in, partilerinin kuyusu kazılmaya devam edilirse, böyle bir işbirliği, güçbirliği, birlik olmaz.

Şimdi, seçim sonuçları ve içine girilen çetin mücadele dönemi, bu işbirliği,

güçbirliği, sorununu daha önemle ortaya çıkarıyor. Bundan böyle bu işbirliği ve güçbirliği sorununu, hareketin tekleşme sorununu daha ivedi bir sorun olarak ele alıp çözüme yollarını aramızız gerekiyor.

Ama sanılmaması ki, birlik konusu bütün sorunları çözüme kavuşturacaktır. Birlik bir bakıma efsane haline getiriliyor. Birlik sözü ve konusu masallardır «açıl susam açıl» şihirli formülü değildir. O hale getirildi ki artık, tümüyle burjuvazi karşısında solun hangi sorunları varsa, sebebi birlik olmayışıdır, bölünmüşlüktür. Çaresi nedir? Birlik olmaz. Yok, durum böyle değil. Başka, çok önemli sorunlar daha var. Güçlenmiş birliği sorununu, tekleşme sorununu önemi, ciddiyetini hiç inkar etmemekle birlikte, bütün sorunların ondan kaynaklandığı ve bütün çözümlerin birlikte sağlanacağı görüşü yanlış. Bunu bir efsane haline getirmek lazımdır. Hele birlik konusunu politika ticaretinde kullanılan bir meta haline hiç getirilmemelidir. Birlik konusu ciddiyetle ve serinkanlılıkla ele alınacak ve bilimsel sosyalizmin ilkeleri ışığında kararlı çalışmalarla çözümlenebilecek olan bir sorundur.

Birlik konusunun yanında çok önemli olan örgüt ve örgütlenme sorunu vardır. Neden umduğumuz ölçüde, kendini herkeşe kabul ettirir güce sürükleyici, egemen bir parti, bir politik hareket haline henüz gelemediği diye sordüğümüz zaman bunun bir sebebi de gereken gücüne bir örgütlenme oluşturmadaki eksikliğimizdir, demıştim. Örgütlenme büyük bir sorun olarak önümüzdedir. Bizim partimiz soldaki diğer parti ve hareketlere kıyasla iyi örgütlü, sıkı örgütlü bir partidir. Parti üyelerimiz militandır, özverilidir, beceriklidir, ama görece olarak. Yoksa çok daha güçlenmeliyiz, burjuvazinin saldırılarını, oyunlarını boşa çıkaracak güce gelmeliyiz. Durumumuzuz huzula geliştiğinden, daha güçlü bir örgüt haline gelmenin, gücümüze güç katmanın yollarını arayacağız.

Örgütümüz çok iyi çalıştı, dedi İstanbul İ. Başkanımız. Örgütü kutladı, ben de kutuyorum. Kutlanacak bir çalışma gösterdi, partili üye arkadaşlarımız, kadrolar, militanlarımız. Ama bu çalışmalarda dahi örgütlenme açısından aksaklıklar oldu yer yer. Daha önceki çalışmalarımıza göre bu seçimlerde örgütü birimler halinde çalışmak çok daha gelişmiş olmakla birlikte kimi birimlerimizde ise hâlâ daha çok bireysel atılmalar,

beceriler, girişimler, bireysel özveriler görüldü. Halbuki bu kişisel özverimler, çalışkanlıığımız, girişkenliğimiz, yaratıcılık yeteneğimiz, daha iyisini olduğumuz örgüt biriminin sınırları içinde, onun çalışmalarlarıyla göstermek durumundayız.

Seçimler başarılarımızı olmadı mı? Oldu. Çünkü bu seçimleri sadece oylar bakımından değerlendiririz. Ve bunu şimdiki, oylarımız iyi bir sonuç göstermediği için, teselli olsun diye söylemiyoruz. Böyle söylemediğimiz biliyoruz, çünkü her zaman seçimlerin ve parlamentonun burjuvazi kullanışı ve sosyalistçe kullanışı vardır, diye belirtmişizdir. Her zaman belirtmişizdir ki, oyların şu şekilde, bu şekilde manevraları, nabza göre serbet veremeleri, birtakım oyunlarla elde edilmesi önemli değildir, önemli olan sosyalistçe çalışmadır. Oylar işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi olarak çalışmadını yan ürünü olarak görsek çalmaydık, demıştik. Bunu defalarca işittiğimizdir, benden de, diğer Parti yöneticilerinden ve kadrolardan da; beğeleride de okumuşsunuzdur.

Seçimler önemlidir, oylar önemlidir, ama tek başına yeterli değildir; oylar sosyalistçe çalışmamızın yan ürünü olarak değer kazanır. Demek ki bizim sosyalistçe çalışmamız, seçimleri sosyalistçe kullanmamız yan ürün olarak yeterli kadar oy sağlayacak düzeyde olmaması. Bunun da bilincinde olalım, bunu da kabul edelim ve bundan sonra bu eksikliği de gidermeye çalışalım. Biz, yan ürün olarak oyların sayısı ne olursa olsun, seçimleri sosyalistçe kullanmaya çalıştık, elimizden geldiği kadar da sosyalistçe kullandık. Bir yandan partimizin, işçi sınıfımızın bilimsel sosyalist partisi olma niteliğini açıklığa kavuşturduk, daha netleştirdik ve bunu radyo ve televizyonlardan geniş kitlelere ulaştırdık. Bu bir başarıdır; bu, bilimsel sosyalist yolda atılmış bir adımdır.

Sadece niteliğimizi geniş kitlelere duyurmakla kalmadık, demokrasi mücadelesinde çok, ama çok önemli bir adım attık. Her zaman söyleriz; demokrasi kağıt üzerinde yazılmış olan hak ve özgürlüklerden ibaret değildir. Hukuksal olarak özgürlüklerin verilmiş olması kolaydır, belki bir ölçüde bir güvenlidir ama, asıl demokratik özgürlük ve hakların hayata geçmesi, hayatta kendini göstermesi önemlidir. Ve Türkiye İşçi Partisi arasında bizi bunu yapmışız. 1961-71 arasında yeni Anayasa'yı,

halktan yana, sola açık olarak yorumlayan ve bunu kabul ettiren, bir ölçüde burjuva partilerine daha kabul ettiren, başta gelen örgüt ve güç Türkiye İşçi Partisi olmuştur. 141 ve 142 inci maddeler 15-20 sene önceki gibi kullandırılmaktan çıkmışsa, bu Anayasa'ya hak ve özgürlüklere sahip çıkan işçi sınıfı ve emekçi kitleler ve onun sözcüsü Parti'nin, Partimizin verdiği mücadele sayesinde olmuştur, kendiliğinden değil.

Bizim radyo ve televizyonlardan Parti'nin niteliğini açıklamaya doğrultusunda yaptığımız konuşmalar, demokratik hak ve özgürlükler konusunda konuşmuş olan taburların, yasakların, bir aşama daha kırılması demek olmuştur. O taburları, o yasakları zorladık. Zorladıkça zaten demokratik ortamın sınırlarını genişletiyoruz. Demokrasiye, özgürlüklere, haklara konan kısıtlamaları geri itmiş oluyoruz. Bu çok önemli bir işler demokrasi mücadelesinde. Demokratik mücadeleyle sosyalizm için mücadele işçilerimiz olduğu için, aynı zamanda sosyalizm doğrultusunda mücadelelerin de önemli bir adımdır.

İkinci sosyalistçe kullanışımız, örgütlerimizi hareket geçirmek ve seçim çalışmalarını, örgütlerin güçlenmesini, bilinçlenmesini, beceri kazanmasını bir aracı olarak kullanılması olmuştur. Mesela İstanbul İ. Başkan, İstanbul'da çalışma ekiplerinin etkinliğini son seçimlerde yüzde yüz arttırmış belirtir. Bir seçim çalışmasında bu somut elde etmek, gerçekten övünülecek bir başarıdır. Başka örgütlerimiz de bu seçim çalışmalarında deney kazanmışlar, beceri kazanmışlar. Yeni kurulan, daha öncelikli biçimde faaliyete henüz girişememiş olan ilçeler, iller, bir örgüt olarak çalışma alanına ilk adımlarını atmışlardır. Seçimlerde yapılan çalışmaların kazandırdığı deneyimlerin, bilgilerinin, becerilerin sonuçlarını

biz seçimlerden sonra da alacağız. Ama bir şartla, seçimlerde kurdığımız ilişkileri şimdi, seçimlerden sonra da sürdürüyoruz. Gittimiz evlere yeniden giderek, gittiğimiz fabrikalara yeniden giderek, gittiğimiz köylere yeniden giderek... Ve bu fabrikalarda, mahallelerde, kentlerde, köylerde ilişkileri bağlayıp, araya parti örgütünü sokmakla kullanacağız. Bunu yaparsak eğer, gerçekten örgüt olarak seçim çalışmalarından büyük kazanımlara çıkışımız oluruz. Ve bunu yapmamız gerekir, bunu mutlaka yapacağız. Böylece örgütümüz güçlenecektir. Örgütümüzü hem genişletmek, hem derinlemesine çalışıp niteliğini yükseltmek konusunda çaba göstereceğiz.

Partinin ilk kurulduğu sıralarda şöyle demiştim: Napolyon'a sormuşlar, başarının üç şartı vardır demiş, birinci şartı para, ikinci şartı para, üçüncü şartı para'dır, demiş. Ben dedim, bir benzetme yaparak bu fıkrayı değiştiriyorum: «Bizim partimiz açısından, parti hareketini, yani işçi sınıfının bilimsel sosyalist hareketinin başarısının üç şartı vardır: Birinci örgütlenme, ikincisi örgütlenme, üçüncüsü gene örgütlenmedir.» Seçim sonuçlarından çıkardığımız temel sonuç da bu. Örgütlenmenin öncemini biliyoruz, söylenmiştir, ama şimdi daha bilincel olarak, daha sistematik, daha tutarlı olarak örgütlenmeyi güçlendireceğiz. Hiçer geçişilemeyeceğiz, örgütümüz olmayan yerlerde yeni örgütler kuracağız, ama daha öncelikli, daha önce kurulmuş olan örgütlerimizin gerçekten örgüt olarak çalışmalarını geliştirmek için, örgütleri güçlendireceğiz, disiplinini, bilinçlenmesini geliştirmek için, çalışacağız. Örgütlenme ideolojik yetkinlikle beraber gider. Örgüt birimlerimizin ve o birimler içindeki partili arkadaşlarımızın ideolojik yetkinliğini yükseltmek amaçlanarak için de eğitim, propaganda konularında çalışmamız

haramızı hızlandırmamız, dört elden sarılmamız lazımdır. Ancak gücü örgütü olan, niteliği yüksek örgütü olan bir işçi sınıfı bilimsel sosyalist partisi, burjuvaziye, faşizme karşı etkin mücadele verebilir ve bunu yapmak onun tarihi sorumluluğudur; işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi olarak görevi ve sorumluluğudur. Bu görevin ve sorumluluğun tam bilincinde olarak çalışacağız. Bunun yöntemleri üzerinde tartışılır yapacağız. Bugün için, Merkez Yürütme Kurulumuz bu konunun, seçim çalışmalarını, aldığımız sonuçları, benim bu yaptığım konuşma, MYK'nın yapacağı açıklama da dahil olmak üzere, bütün bu konuları Parti'de tartışmaya açıyoruz. Ama burada da örgütünü tartışmaya kast ediyoruz. Özel sohbetler şeklinde tek tek yapılan tartışmaları değil, çalışma ekiplerinde, ilçe örgütlerinde, çalışma gruplarında, hep kolektif olarak tartışmaya açıyoruz. Ve çalışma ekiplerinden, örgütlerden, diğer birimlerden gelecek kolektif raporlar Merkezde ele alınacak ve MYK tarafından bir sonuca bağlanacaktır.

Ben, işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi olan Partimizin, bu yeni görevlerin de altından kalkacağına içtenlikle inanıyorum. Geçirdiğimiz deneylerden ders alacağız. Bilimsel sosyalizmde bilenen bir gerçekçidir; işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi ve bilimsel sosyalistler hiç hata yapmaz değildirlir. Ama burjuvaziden farkları şudur ki, hatalar, eksikler, yetersizlikler olursa, bunları vakitinde tespit etmeye çalışır ve bu hataları ve yanlışları saplanmayarak, yanlışlardan, eksikliklerden, beceriksizliklerden ders çıkararak, bunları düzeltme yoluna gider. Bunları düzeltmek de, başta başarısızlık gibi görünen durumu, sonunda kalite başarıya çevirir. Ben Partimizin seçiminin deki başarısızlığı aşacağına inanıyorum, bu insanca beklenti yoldaşlarımız olarak birlikte çalışıyoruz.

Merkez Yönetim Kurulu'nun seçim sonuçları ve önümüzdeki döneme ilişkin değerlendirmesi

14 Ekim seçimlerinin sonuçları toplumuzda bir sağa kayışı göstermektedir. CHP büyük oy yitirmiş, AP ise seçimin kendisinin beklediğinden de daha kazançlı çıkmıştır.

Ancak, sağa kayış açık olmakla birlikte bu, sağ uca doğru yönelmiş değildir. Gerçekten, faşist MHP bu seçimde oylarını ancak iki ilde artırabilmiştir. Dahası da önemli, MHP'nin 1977 seçimlerinde gösterdiği büyük sıçramadan sonra, oylarının bütüne hızında önemli düşme-nin gözlenmekte olusudur. Fakat bu seçimler de, tekeli büyük burjuvazinin en gerici, en saldırgan, en seven kesimlerinin temsilcisi MHP'nin belli bir etki-likte korunmakta bulunduğunu göstermektedir. Yan kuruluşlarıyla birlikte saldırı ve cinayetlerin örgütleyicisi ve baş faili olan bu partinin geriletilmesi için, bu yanıyla birlikte, özellikle emperyalizm ve büyük tekeli burjuvazi ile somut bağlarının ve demagogik sloganlarla yüklü ekonomik programın kitleler önünde sergilenme-sinin önemi kendini örtüne koymaktadır.

CHP'ye gelince, kitlelerin bu kadar kısa sürede ve bu ölçüde ondan yüz çevirmesi, daha önceden devralmış ve devam eden ekonomik sorunların ağırlığı, beceriksizlik ve iktidar olmama doğal ypratması gibi, CHP yönetiminin ve yandaşlarının ileri sürmeye çalıştığı sözde gerekçelerle açıklanamaz. Bu kesin yenilginin gerçek nedeni, CHP iktidarının ona oy verip iktidar kılan kitlelerin beklentilerine tamamen ters bir politika izlemiş olmasıdır. CHP yönetimi bilinci- ni bir tercih, emperyalizm ve büyük tekeli burjuvazi ile uzlaşma yoluna tutmuş, kitleler ve onların CHP'ye solunda yer alan örgüt ve temsilcileriyle bağlarını giderek tümden koparmaya sözcü, tam bir teslimiyete sürülmüştür. Ayrıca ikinci bir iktidar odığı durumunda gelen gizli, açık faşist terör yuvalarını kurma-ya yönelik olarak, görüntülerin ötesinde etkin önlemler alınmamıştır. Bu polit-

kasıyla CHP daha baştan yenik düşünüş bulunuyordu; oylar bunu tescil etmiştir.

CHP'nin solunda seçimlere katılan sol, sosyalist partiler ve bağımsızların aldıkları oylar ise, var olan birikime göre sınırlı düzeyde kalmıştır. Partimizin oyları da bu çerçeveyi aşmamıştır. CHP ve solunun bu durumu, genellikle demokratik güçlerin ve özel olarak da bilimsel sosyalizmin, bu seçimlerde başarısız olduğunu göstermektedir. Bu sonuçta, Partimiz dışındaki sol çevrelerin hemen istisnasız olarak, daha önceden başlayan 1977 seçimlerinde doruk noktasına varan CHP'ye adeta bir işçi sınıfı partisi fonksiyonu yüklemeleri, böylece kitlelerde, tüm sorunlarının CHP'ye çözüme kavuşturabileceği inancının yerleştirilmesi ve sonuç olarak CHP'nin umutları gerçekleştiremeyeceğini CHP ile birlikte genellikle sol'un başarısızlığı olarak kabul edilmesine yol açılmış olması önemli et-kendir. Bununla birlikte, bilimsel sosyalistler olarak, «bugün daha iyi bir yaşam yarı yeni bir dünya» diye formüle edilen somut önerilerimizin ve faşizmle, örgütlü, disiplinli, kararlı bir mücadele-yi ancak bilimsel sosyalist örgütün başarabileceğini anlatma ve özümsetme, kısacası bilimsel sosyalist alternatif me-sajımızın, kitlelere iletilmesinde yeterli başarı sağlanamamış olması da, bu sonu- cun ortaya çıkmasında önemli rol oynamıştır. Kitleler, beklentilerinin gerçekleş- tirilip gerçekleşmeyeceğini görmek için kavuşturacak olan bilimsel sosyalist alternatif yerine, kısa süre önce denedik- leri ve sorunlarının daha da ağırlaşacağı- sından başka sonuç vermemiş olan daha sağ bir tercih, AP'ye yeniden yönelmiş- lerdir.

Genel olarak önemsiz denilecek ölçü- de sınırlı da olsa CHP solundaki parti ve bağımsızlara verilen oyların kendi ara- larında karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi, nitelik farkının belirtilmesi, gerçek ağırlıklarının saptanması gibi ko-

nulara, bugün içine girilen ortamın ve onun giderek daha ivedi kıldığı görevler- in bilincinde olarak burada ayrıca de- ğinilmemektedir. Bu konuda, Partimizin dikkati geçeceği noktalar bulunmakla birlikte, seçime katılan kimi sol çevreler arasında oyların gerçek kimliği adına tartışılan ve sağlıklı olarak gelişen tartışmalar da, bu konuya girmekteki isabeti bir kez daha ortaya koymaktadır.

Bu seçimler, CHP solunda yer alan partilerin SDP'nin durum ve konumu- nun dikkate alınması gereğini göstermiş- tir. Asgari örgütlülüğü bulunduğu da- hi koşulu olan, fakat seçime katılan bu partinin bilimsel sosyalistlerce önceden beri bilinen antikomünist ve antisovyetik tutumu bu seçimlerde daha da belirgin olarak ortaya çıkmıştır. Bir örgütsel ca- lımanın sonucu olmaksızın ve bu antiko- münist tutumunu bilince değerlendirmek- sizin verilmiş de olsa, son seçimde al- dığı oylarla SDP, işçi sınıfının bilimsel sosyalist hareketini önleme veya sapır- ma, kitleleri aldatma ve oyalama konu- larında burjuvaziye yeni bir sepeke sunmaktadır. Bundan dolayı dikkate izle- nip ideolojik ve politik olarak yenilgiye uğratılması, önümüzdeki dönemin önemli gündem maddelerinde biri olacaktır.

İçine girilen dönemin daha çetin ola- cağı kuşkusuzdur. Erken seçimli veya seçimsiz bir «ara rejim» hükümeti, yeni bir «MC veya AP hükümeti» olan, yahut başka seçenekler bulansın, tüm bu olasılıklar da yeni olasıca iktidar dö- neminde, kitlelerin ekonomik, sosyal ve politik koşullarının, ivedi çözüm bekleyen sorunlarının daha da ağırlaşacağı, bu arada yasal şiddetin daha da artacağı, antidemokratik uygulamaların daha da yaygınlaştırılmaya derinleştirileceği, belli kimi iktidar seçeneklerine olarak hazırlamak ve sürdürmek, kitlelerin direncini kırmak için yasa dışı şiddetin daha da yoğunlaştırılarak sürüleceği bir döneme girilmektedir.

Aslında çözümlenmiş olan Türkiye de- ğil, emperyalizme bağımlı geric kapitalist düzen ve onun egemen sınıfı büyük, te- keleli burjuvazi ve büyük toprak ağala- rıdır. Sorunlar yapısaldır ve bir burjuva partisi eliyle, bir burjuva iktidarı eliyle çözümlenemezler. Dayatan sorunlar karşısındaki tabanın da ağırlığını koyma- kendisini destekleyenler de içinde olmak üzere, kitleleri en geniş biçimde karşı- sına almaya mahkumdur. Giderek daha ağırlaşacak sorunların dokuracağı geniş memnuniyetsizlik karşısında yaşal ve ya- sa dışı şiddete daha büyük bir hürsa başvurulamak istenecektir.

Bu durumda saldırgan püskürtülme- si, kazanılmış demokratik müzelerinin korunması ve olabildiği ölçüde ilerletilmesi demokratik güçler için daha da büyük, yaşamsal önem taşımaktadır. Partimiz, seçimlerin sağladığı olanakları sosyalist- çe değerlendirerek, gerek Türkiye İşçi Partisi'nin niteliklerinin geniş kitlelerce kavranmasında, gerek burjuvazinin ideolo- jik bir saldırı alanı olan antikomünist önyargıların kırılması doğrultusunda ö- nemli adımlar atmış ve demokrasi müca- delesinde küçümsemeyecek kazanımlar sağlamıştır. Önümüzdeki dönemde bu ve benzeri kazanımların korunması ve geli- ştirilmesi, bunun için tüm demokratik güçlerin iş ve eylem birliği ve bunu sağ- lamada bir kaldrac görevi görebilecek olan bilimsel sosyalist hareketin tekles- mesi sorunu, daha ivedileşmiş olarak gündemdedir. Tabanı ve destekleyicisi kitleler açısından demokratik güçler ara-

şında önemli yer olması gereken CHP'nin ise, bugünü olduğu gibi yarınını da, iktidar veya muhalefette olmak değil, bugüne kadar izlediği, emperyalizm ve büyük sermayeyle uzlaşıcı ve teslimiyetçi politikayı terk edip etmemesi belirle- yecektir. Bu gerçekçi yakından görme du- rumundaki tabanın da ağırlığını koyma- sıyla olağanüstü kurultayın bu doğrultu- da bir fırsat olarak değerlendirilme ola- şılığını veya aynı politikanın yürütülme- sine devam mı edileceğini yakın günler gösterecektir.

Sonuç ne olursa olsun tabanın, des- tekçisi kitlelerin ve en geniş demokratik kamuoyunun, bu uzlaşma, teslimiyetçi politikasını terk konusundaki baskısı, CHP yönetimini zorlayacaktır. Ve CHP bugün- ki politikasını terk ettiği ölçüde, ta- banın ve destekçisi kitlelerin çıkar ve istemlerine uygun olarak demokratik güçlerin arasındaki yerini alacaktır ve- ya bugün iktidar veya muhalefette olma- sına bağlı olmaksızın, sahip olduğu et- kinliği de giderek yitirmeye doğru gid- ecektir.

CHP solunda ise, dar grupçu hesap- lara kapılmaksızın en geniş birlik ve birliktelikleri sağlama konusunda Parti- minin baştanberi savundığı ilkel, tutar- lı tutum ve davranışlara yönelme gereği, içine girilen çetin dönemde bir kez daha ivedi ve gerekli olmaktadır. Zaman il- kesizlikten sürdürülmesi değil, ilkel ve tutarlı politikamın yaşama geçirilmesi zamandır. Kurulumuz, işçi sınıfının bi-

limsel sosyalist partisi olmanın bilinciyle ve gerekleri uyarınca, seçim sonuçlarının değerlendirilmesi ve bunun önümüzde koyduğu öncelikli görevlere ilişkin ola- rak tüm örgüt birimlerinde konuyu, en geniş biçimde tartışmaya açmış bulun- maktadır. Bu tartışmanın, önümüzdeki sorunlar ve görevlerin birlikte saptanma- re elbirliğiyle istenilen getirilmesinde ve daha etkin ve başarılı kılınması yolunda Partimize yeni olanaklar sağlayacağı kuşkusuzdur.

Önümüzdeki dönem çetin geçecektir; daha zor koşullar ortaya çıkacaktır. An- cak, son olarak seçim kampanyası bo- yunca Partimizin defalarca altını çizdiği gibi, bezginliğe, yılmaya yer yoktur. Ar- tık kitleler, istenildiği gibi aldatılıp oya- lanmaya, baskı ve şiddete beklenti ve istemlerinin istenilmediği kadar ertelenme- sine rıza göstermeyecek bir düzeye eriş- miştir. Ve en geniş anlamıyla demokratik ve bunun içinde öncü yerini almış bi- çimde bilimsel sosyalist birim, azımsan- mayacak üçüdedir. Örgütlü birleşik bir halkı hiçbir kuvvetin yenemeyeceği ge- reğinden hareketle güçlerini birleştirdiği ölçüde, antidemokratik zor ve baskıla- rı püskürtüp altedebilecek durumdadır.

Türkiye İşçi sınıfının bilimsel sosya- list partisi olarak Partimiz, Türkiye İşçi Partisi, bu açıklamada bir kez daha dik- kat çekilen tüm koşullarda görev ve so- rumluluğuna bağlıdır ve bu bilinçle ve tutarlı politikamın yaşama geçirilmesi- z zamandır. Kurulumuz, işçi sınıfının bi-

CUMHURİYET SENATOSU ÜYELİĞİ SEÇİMİ YAPILAN İLLER TOPLAMINDA PARTİLERİN ALDIĞI OYLAR VE OY ORANLARI : 1977 Haziran seçim sonuçları Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü yayımlanmış, 1979 Ekim resmi olmayan seçim sonuçları TRT bültenlerinden alınmıştır

Seçim Sayısı	Oy kulla- nan seçmen	AP	MHP	MSP	CHP	TİP	TSİP	SDP	TBP
1977 Haziran	8.040.270	2.062.522	295.544	484.838	2.328.678	8316	—	—	29,06%
		36,4	5,3	8,5	61,8	0,1	—	—	0,5
1979 Ekim	6.871.889	4.869.506	2.214.672	312.360	459.873	1.386.020	38.398	62.055	33,68%
		46,7	6,8	9,7	30,2	0,7	1,31	0,7	1,2

BAUKESİR	TIP	TSIP	SDP
*	---	---	---
SINDIRGI	74	57	118
*	---	---	---
SUSURLUK	182	102	206

BITLİS

*	---	---	---
MERKEZ	50	328	58
ADILCEVAZ	14	12	15
AHLAT	7	8	18
HIZAN	19	13	10
MUTKİ	13	23	26
TATVAN	40	163	39

BURDUR**

*	---	---	---
MERKEZ	135	140	131
*AĞLASUN	26	31	30
*BUCAK	59	70	81
*GÜLHİSAR	84	89	98
*TEFENNİ	38	61	75
*YEŞİLOVA	53	196	87

CANAKKALE**	TIP	TSIP	SDP
*	---	---	---
MERKEZ	176	185	154
*	---	---	---
AYVACIK	44	137	89
*	---	---	---
BAYRAMIÇ	100	145	98
*	---	---	---
BİGA	150	126	224
*	---	---	---
BOZGAADA	7	2	3
*	---	---	---
ÇAN	63	76	124
*	---	---	---
ECEABAD	30	20	45
*	---	---	---
EZİNE	84	78	109
*	---	---	---
GEÜBOLU	62	72	115
*	---	---	---
GÖKÇEADA	18	17	28
*	---	---	---
LAPSEKİ	35	43	62
*	---	---	---
YENİCE	84	89	100

ERZİNCAN**

MERKEZ	190	191	224
ÇAYIRLI	33	31	80
İLİÇ	28	20	36
KEMAH	38	20	48
KEMALİYE	33	36	45

ERZİNCAN	TIP	TSIP	SDP
REFAHİYE	24	20	35
TERCAN	57	32	149

ERZURUM

MERKEZ	160	184	178
AŞKALE	45	40	112
ÇAT	29	44	24
HİNİS	44	70	69
HORASAN	40	29	29
*İSPİR	138	25	29
KARAYAZI	31	42	20
NARMAN	39	47	30
OLTU	71	69	74
OLUR	49	41	66
PASINLER	60	51	45
ŞENKAYA	103	56	126
TEKMAN	21	52	36
TORTUM	81	41	30

HAZKARI	TIP	TSIP	SDP
*MERKEZ	71	356	40
BEYLÜĞEBAB	18	291	4
ÇUKURCA	27	35	23
ŞEMDİNLİ	9	97	10
ULUDERE	83	820	38
YÜKSEKOVA	32	158	33

HATAY**

*MERKEZ	141	352	---
	1016	423	193
*ALTINOZU	76	---	---
	376	116	61
	73	---	---
*DÖRTYOL	44	---	---
	196	66	120
	86	---	---
*HASSA	31	---	---
	83	35	33
	48	---	---
*İSKENDERUN	98	---	---
	525	382	282
	190	---	---
*KIRIKHAN	37	---	---
	180	53	68
	85	---	---
*REYHANLI	27	---	---
	121	57	63
	60	---	---
*SAMANDAĞI	17	2048	---
	404	2178	66
	102	---	---
*YAYLADAĞI	19	---	---
	97	23	28
	49	---	---

İSPARTA	TIP	TSIP	SDP
MERKEZ	95	114	189
ATABEY	8	1	14
EĞRİDİR	46	42	95
GELENDOST	13	49	65
*KEÇİBORLU	39	85	22
SENİRKENT	12	23	20
SÜTÇÜLER	41	28	33
ŞARKI-KARAAĞAÇ	47	70	89
ULUBORLU	14	44	16
YALVAÇ	72	76	79

İSTANBUL**

*ADALAR	41	---	---
	47	17	31
	121	---	---
*BAKIRKÖY	698	796	---
	814	1135	2312
	2171	---	---
*BEŞİKTAŞ	348	305	---
	438	229	662
	614	---	---
*BEYKÖZ	127	125	---
	249	144	295
	449	---	---
*BEYOĞLU	280	274	---
	341	271	587
	534	---	---
*SATALCA	69	250	---
	303	109	184
	143	---	---
*EMİNÜNÜ	161	---	---
	156	127	163
	289	83	---

İSTANBUL (DEVAM)	TIP	TSIP	SDP
*EYÜP	210	279	---
	455	451	1019
	1082	---	---
*FATİH	597	103	392
	484	477	1170
	1041	---	---
*G.O.P.	168	200	---
	313	274	564
	759	---	---
*KADIKÖY	609	416	4
	675	485	1521
	1341	---	---
*KARTAL	407	238	---
	510	549	1522
	1772	---	---
*SARIYER	122	135	4
	179	130	314
	241	---	---
*SİLİVRİ	35	79	---
	181	63	122
	192	---	---
*ŞİLE	18	---	---
	257	24	30
	52	---	---
*ŞİŞLİ	518	899	---
	667	590	1271
	1024	---	---
*ÜSKÜDAR	252	---	---
	611	356	1035
	732	---	---
*YALOVA	31	121	---
	114	84	166
	125	---	---
*ZEYTİNBURNU	115	---	---
	146	130	---
	347	197	433

KARŞ**

MERKEZ	87	---	---
	256	1105	170
ARALIK	26	---	---
	52	75	38
*ARDAHAN	147	---	---
	264	159	212
ARPAÇAY	50	---	---
	142	633	127

KARS (Düzce)	TIP	TSİP	SDP
ÇILDİR	55 67	133	129
DİĞOR	205 110	106	115
GÖLE	55 119	124	156
* HANAK	17 256	108	203
İĞDIR	71 161	256	148
KAĞIZMAN	55 80	164	80
POŞOF	40 66	93	129
SARIKAMİŞ	40 80	81	87
SELİM	25 86	332	102
SUSUZ	26 50	137	80
TUZLUCA	51 48	47	64

KÜTAHYA (Eskişehir)	TIP	TSİP	SDP
* TAVŞANLI	129	165	—

MANİSA**	TIP	TSİP	SDP
* MERKEZ	189 457 424	—	273 305
* AKHISAR	187 411 356	—	—
* ALAŞEHİR	89 494 165	—	—
* DEMİRCİ	50 69	—	—
* GÖRDES	89 283 120	—	—
* KIRKAGAÇ	61 76 82	—	—
* KULA	41 310 59	—	—
* SALIHLI	200 474 305	—	—
* SARIĞÖL	86 261 142	—	—
* SARUHANLI	69 145	—	—
* SELENDİ	22 347 30	—	—
* SOMA	79 182 184	—	—
* TURGUTLU	111 367 214	—	—

MARDİN	TIP	TSİP	SDP
* MERKEZ	—	—	—
* CİZRE	45	1034	48
* ARDEŞEN	—	—	—
* CİZRE	34	2458	20

MARDİN (Eskişehir)	TIP	TSİP	SDP
DERİK	7	2314	3
GERCÜŞ	27	378	36
* İDİL	—	—	—
* KIZILTEPE	—	—	—
MAZIDAĞI	29	730	25
MİDYAD	45	986	40
* NUSAYBİN	105	1468	28
ÖMERLİ	10	126	12
SAVUR	17	253	48
SİLDİPİ	34	376	24

MUŞ	TIP	TSİP	SDP
* MERKEZ	62	79	—
* BULANIK	54	205	—
MAHAZGİRT	28	192	—
VARTO	10	60	—

RİZE**	TIP	TSİP	SDP
* MERKEZ	258	134	268
* ARDEŞEN	68	35	82

RİZE (Düzce)	TIP	TSİP	SDP
* CAMİLİMEŞİN	30	22	32
* ÇAYELİ	60	34	65
* FİNDIKLI	30	38	70
* KIZILDERE	61	44	49
* KALKANDEPE	28	17	32
* PAZAR	227	51	132

SAMSUN**	TIP	TSİP	SDP
* MERKEZ	170 737 490	—	—
* ALACAĞ	64 266	—	—
* BAFRA	95 250	—	—
* ÇARŞAMEİ	163 240	—	—
* HAVZA	50	—	—
* KAVAK	85 56	—	—
* LADIK	100 28	—	—
* TERME	83 92	—	—
* VEZİRKÖPRÜ	159 156	—	—

SİİRT	TIP	TSİP	SDP
* MERKEZ	63	329	39
SATMAN	81	2409	231

SİİRT (Düzce)	TIP	TSİP	SDP
BAYKAN	14	407	12
BESİZİ	25	870	27
ERUĞ	40	1473	49
* KOZLUK	39	2831	29
KURTALAN	—	761	31
PERVARI	7	85	18
SASON	28	2250	17
* ŞIRNAK	37	932	81
ŞİRVAN	7	41	11

TOKAT**	TIP	TSİP	SDP
* MERKEZ	183	139	163
* ALMUS	99	68	72
* ARTOVA	71	151	59
* ERBAA	161	119	161
* NİKSAR	173	141	190
* REŞADİYE	131	95	115
* TURHAL	135	2031	143
* ZİLE	179	204	131

VAN**	TIP	TSİP	SDP
* MERKEZ	109	481	106
* BAĞKALE	36	988	26
* ÇATAK	40	253	31
* BRİĞİ	55	178	41
* GEVĖS	39	134	53
* GÖRPNAR	18	299	15
* MURADİYE	77	69	53
* ÖZALP	96	105	65

YORĞAT	TIP	TSİP	SDP
MERKEZ	150	210	147
* AKDAĞ- MADENİ	99	118	28
* BOĞAZLIYAN	138	334	127
* ÇAMBALAN	103	75	72
* SEKEBEK	90	99	93
* SARIKAYA	73	83	67
* SORGUN	117	100	84
* SEFĖATLİ	57	75	52
* YERKÖY	87	55	69

AYDIN**

TIP	TSİP	SDP	
* MERKEZ	— — 295	— — 385 610	— — 364
* BOZDOĞAN	— 102	— 68	— 110
* ÇİNE	— 151	— 112	— 190
* GERMENÖK	— 118	— 70	— 93
* KARACASU	— 58	— 61	— 101
* KOÇARLI	— 55	— 41	— 56
* KUŞADASI	— 26	— 45	— 40
* KUYUCAK	— 86	— 95	— 101
* NAZILLI	271 217	240 357	— 327
* SÖKE	— 181	— 393	— 346
* SULTANPAZARI	— 25	— 43	— 35
* YENİPAZAR	— 26	— 54	— 42

EDİRNE**

TIP	TSİP	SDP	
* MERKEZ	— 93	— 138 104	— 182
* ENEZ	— 23	— 23	— 50
* HAVSA	— 29	— 25	— 73
* İPSALA	— 57	— 286 60	— 48

EDİRNE (DEVAM)

TIP	TSİP	SDP	
* KEŞAN	— 64	— 307 53	— 203
* LALAPAŞA	— 14	— 8	— 23
* MERİÇ	— 35	— 115	— 54
* ÜZÜNKÖPRÜ	— 90	— 135	— 154

KONYA**

TIP	TSİP	SDP	
* MERKEZ	— 337	— 352	— 439
* AKŞEHİR	— 132	— 126	— 183
* BEYŞEHİR	— 160	— 148	— 189
* BOZKIR	— 96	— 93	— 93
* CİHANBEYLİ	— 187	— 127	— 116
* ÇUMRA	— 136	— 78	— 84
* DOĞANHIŞAR	— 41	— 44	— 54
* EREĞLİ	298 275	— 195	— 245
* ERMENEK	— 127	— 99	— 129
* HADİM	— 48	— 63	— 78
* ILGIN	— 90	— 68	— 99
* KADINHANI	— 35	— 50	— 34

KONYA (DEVAM)

TIP	TSİP	SDP	
* KARAHAN	— 198	— 173	— 244
* KARAPINAR	— 80	— 57	— 140
* KULLU	— 32	— 36	— 65
* SARAYÖNÜ	— 26	— 47	— 37
* SEYDİŞEHİR	— 84	— 106	— 152
* YUNAK	— 40	— 63	— 69

MUĞLA**

TIP	TSİP	SDP	
* MERKEZ	72 226 126	— — 127	— — 143
* BODRUM	26 326 30	— — 54	— — 56
* DATÇA	2 — 8	— — 5	— — 15
* FETHİYE	73 478 127	— — 90	— — 156
* KÖYCEGİZ	85 427 160	— — 167	— — 143
* MARMARİS	21 116 44	— — 23	— — 32
* MILAS	96 — 96	— — 101	— — 186
* ULA	53 257 112	— — 35	— — 39
* YATAĞAN	60 385 144	— — 85	— — 151